De Hostie

Bernard Burghouts

DE HOSTIE

filosofische avonturenroman

Oorspronkelijke uitgave door Trans-Metrix B.V. Boek & Muziek 2008 ISBN 9789078267041
Herziene uitgave bij BNB 2015.
© 2015 B.W.A. Burgers, Enschede

1

Met zijn rechterhand knijpt hij stevig in het gevouwen kartonnetje om de rand van de hete pizzapunt tegen te houden. Dan zet hij zijn tanden in het wat taaie deeg. Op de plaats waar het kartonnetje in het deeg prikt ontstaat een plasje olie. Ook daar waar hij met duim en wijsvinger van zijn andere hand het plakje salami inklemt om te voorkomen dat het in zijn geheel met de hap meegaat, welt de olie op als water uit een samengeknepen spons en begint langs zijn duim weg te lekken. *Olijfolie?* vraagt hij zich zonder diepere reden maar met een achtergrond van wantrouwen af. Balanceren tussen slikken en schroeien om te voorkomen dat zijn laatste nog enigszins toonbare shirt en broek niet bevlekt raken door druppende olie. En als de verschijning die zijn linkeroog binnenschrijdt er niet was geweest, zou het ook goed zijn gegaan. Een prachtig lichaam; rank, gebruind met een gelijkmatigheid en een intensiteit die je bij levende wezens nauwelijks tegenkomt. Benen, elegant en feilloos gedragen door zwarte Geraldinis (voor zover hij dat kan beoordelen) met naaldhakken en een krans van ronde gaten om haar enkels - kleine chromen patrijspoortjes - koel verdwijnend in de schaduw van een zwart rokje. Ze komt uit de boogvormige doorgang links achter hem vanaf de Piazza Navada met zijn in deze tijd van het jaar drukbezochte terrassen, omzoomd door de rij platanen die het blauwe meer en de lage avondzon gedeeltelijk aan het oog onttrekken.

Ze loopt zijn blikveld verder binnen, het kleine schaduwrijke pleintje op, voor de wiebelige bank langs waarop hij aan zijn pizza zit te knagen. Vorig jaar zaten de schroeven al los; van enkele zijn de moeren inmiddels geheel verdwenen. *Onderhoud kost geld en moeite, maar daarvoor werkt de uitbater zich niet uit de naad in zijn ondraaglijk hete winkeltje*, denkt hij. *Uiteindelijk zal de bank instorten en verdwijnen en zullen de pizza-eters moeten blijven staan. Zo gaat dat in dit land.*

Hij piekert altijd. Of het zin heeft of niet, wordt er door een duister mechanisme in zijn hoofd toe gedwongen. Zo gauw hij het zich realiseert, begint het hem te storen, raakt hij vermoeid en probeert hij zijn gepieker uit te schakelen of het krampachtig een positieve wending te geven. Meestal zonder blijvend succes.

's Ochtends, nog voor hij ontwaakt, denkt hij al zorgenvolle gedachten met een lichte pijn in zijn buik. Zelfs de mooiste ochtendstond is bedekt met een mistig laagje angst. Om de toekomst van het prachtige blauwe meer bijvoorbeeld: drie jaar achtereen lijdt het aan een extreem lage waterstand. Meer dan een halve, misschien wel een hele meter onder normaal. De gletsjers in de noordelijk gelegen Alpen trekken zich jaar na jaar terug en staken allengs de afgifte van het broodnodige water. De bergen om het meer moeten het ’s winters doen met een paar sneeuwvlokjes en ’s zomers met een enkele regenbui. De steigers staan met uitzondering van de voorste pijlers droog, evenals de trappen in de kaden van de haventjes. De waterspiegel ligt ruim onder de laagste treden;

de pier in zijn dorpje heeft het aanzien van een slecht gebit waarvan zich het tandvlees heeft teruggetrokken; een ernstige vorm van parodontitis. Hier in het noordelijke deel van het meer, dat wordt begrensd door steile berghellingen, zie je er nog niet zo veel van, maar in het vlakke zuiden valt het wel degelijk op. Het meer wordt kleiner, centimeter voor centimeter. Dagelijks worden er miljoenen liters water aan onttrokken voor de onder chronische droogte lijdende land- en tuinbouw in de wijde omgeving en de industrie, voor de douches, de toiletten en de tuinen in de groeiende huizenzee in het zuiden, en voor de stad Mantova in de Povlakte. Het helpt niet als hij probeert te relativeren: *duizenden jaren oud, miljarden liters water en op sommige plaatsen bijna vierhonderd meter diep, de jaarlijks bijna negen miljoen toeristen die er op afkomen en een niet te verwaarlozen bron van inkomsten vormen waardoor het meer het in stand houden ruim waard is*. De zorg blijft.

Op de lakleren riem die de grens tussen het rokje en de luchtige blouse markeert, meent hij ook het merkteken van Alfredo Geraldini te herkennen. Lichtvoetig passeert de vrouw de kleine pastawinkel schuin voor hem. Ter hoogte van de bakkerij loopt ze in de armen van een vriendin - één uit de ontelbare neutrale molligen van het type dat hem nooit echt kon bekoren. Hij denkt terug aan de goedbedoelende moeders en juffen van toen - vrouwen in de jonge kracht van hun leven - die voor aanvang van de toneeluitvoering in de basisschool de maskertjes rechtzetten en de neusjes van de kleintjes nog eens snoten. Die daarbij de volle breedte van het podium aan het gezicht onttrokken met hun volumineuze achterwerken. *Vier meter kont!* had hij, al weer heel wat jaren geleden, zittend op een van de kinderstoeltjes in het benauwde zaaltje, gedacht. Hij ziet in gedachten zijn eigen spekbandje en het groeiende aantal rimpels in de spiegel. Mensen zijn op dit moment niet meer mooi voor hem; sterker nog, hij heeft wel eens geprobeerd, zich voor te stellen dat hij mensen cadeau zou kunnen krijgen. Hij zou ze vierkant weigeren. *Liever een Philips spaarlamp of een Limburgse vlaai cadeau dan een mens.* Tijdens dieptepunten ziet hij in een groepje mensen wel eens een grote doos met nog niet gegrilde vuilwitte Duitse braadworsten, zo uit de koeling. Hij weet hoe die aanvoelen als ze op de barbecue worden gelegd.

Hij houdt de pizzapunt nu in de linkerhand en tast met de rechter in de broekzak naar zijn zakdoek om de olie op te deppen die intussen zijn polsen heeft bereikt; te laat voor de drup die zich de komende dagen op de linnen broekspijp tot een omvangrijke, allengs vervagende vlek zal uitbreiden. *Morsige oude man*, meer zullen ze bij het zien van die vlek niet denken. *Ik ben niet interessant genoeg om meer gedachten aan vuil te maken,* ontneemt hij zijn innerlijke spiegelbeeld.

Stel, dat ze vóór hem gaat staan, haar onzichtbare blik uitdagend omlaag naar hem op de bank, dat hij de pizzapunt naast zich neerlegt, zijn vettige hand rustig afdroogt en hem dan ter hoogte van haar prachtige knieën zacht en zonder druk uit te oefenen op de binnenzijde van haar been legt, hem vervolgens vederlicht

strelend omhoog beweegt naar de schaduw tussen haar dijen. Wat gebeurt er dan met hem?

Niets! Niet omdat hij vervolgens haar gezicht met de licht uitstekende jukbeenderen, iets te hoekige kin en te zwaar met glitter opgemaakte ogen ziet en het even associeert met dat van een travestiet op oorlogspad. En ook niet vanwege een ontbrekend libido; het regelmatig hard ontwaken uit zijn ochtenddromen bewijst anders. Ook die dromen hebben trouwens steeds een duistere zijde: zijn moeder of Anna met opgeheven wijsvinger vermanend op de achtergrond, de laatste bus naar huis die hij na zijn consequent voortijdig afgebroken avontuur heeft gemist. Hij blijft steeds alleen, zonder hoogtepunt en met zijn schuldgevoel. Hij is er zodanig van doordrongen dat geen enkele vrouw nog iets met hem zou willen vanwege zijn versleten lijf en zijn beladen geest, dat elke bodem ontbreekt, dat de belachelijkheid van de voorstelling alleen al elke vorm van opwinding bij hemzelf neutraliseert. Als een aantrekkelijke vrouw hem zou uitnodigen om het bed met haar te delen, zou hij niet in staat zijn om op die uitnodiging in te gaan. Ook de discussies over zijn gedachtespinsels, zijn verknipte wereldbeelden, zou hij niet met haar aangaan, ook al zou ze hem kunnen en willen volgen. Moe van het denken is hij, niet in staat om nog eens iemand alles uit te leggen.

Het is de juiste spiegel die ik nodig heb om welke activiteit dan ook te kunnen ontplooien; de spiegeling van mijzelf in anderen, de spiegel die zich zelfs uitstrekt tot in de uithoeken van mijn instincten, weet hij.

“Kijk eens papa, wat ik al kan!” roept hij als klein jongetje enthousiast vanuit het zwembad naar zijn vader op de kant, voordat hij een paar keer in het rond huppelt en daarbij niets betekenende zwembeweginkjes maakt.

“Goed zo jochie, knap!” wil het kind dat hij is horen om zijn bezigheden te kunnen voortzetten en er blijdschap en motivatie aan te ontlenen. Het wil zijn prestaties via de spiegel, die zijn vader is, kunnen toetsen. Theo Meerman heeft geen vader meer en de andere spiegels zijn troebel.

Hij staat op, loopt naar de grote prullenbak naast de ingang van de winkel en gooit er het laatste stuk pizza en het vette kartonnetje in. In de eerste zijstraat van het plein is een *alimentari*, waar hij een fles lambrusco wil halen om er in de schemering op een havenmuur zijn gedachten mee te verlichten.

Ik ben niet de enige en het is niet uitsluitend mijn leeftijdsverval, denkt hij als hij de man en de vrouw voor hem aan de kassa bekijkt. *Jut en Jul*, *niet alleen hij, maar ook zij een vergissing van de natuur: hoe groots moet hun innerlijke schoonheid zijn dat er zoveel lelijkheid nodig is om die te compenseren?* vraagt hij zich af. Hij weegt en besluit dat zijn getekende lijf in verhouding tot deze creaturen zelfs nog iets van schoonheid bezit (*een schrale troost*). Hoe langer hij naar het stel kijkt - niet alleen naar hun uiterlijk, maar ook naar hun gedrag, de gesticulatie, de toeristenkleding - hoe meer afstotende tekortkomingen hij ontdekt. De man draagt geen shirt boven zijn korte linnen broek en heeft roodverbrande schouders. Ter hoogte van de witte spekrol om zijn middel

roepen twee vetbulten met een paar zwarte stippen om aandacht. Lipomatosis met een soort mee-eters. De tepels zijn opvallend roze en omringd door vuilbruine tepelhofjes met sproeten. Ze tekenen zich scherp af tegen de spierwitte kale borst met hier en daar een urinekleurig krulletje dat op schaamhaar lijkt. De tepels zijn niet alleen opvallend vanwege hun kleur, maar ze zijn ook lang en lijken treurig omlaag te hangen, net als de neus en de rest van de man (en de vrouw). Hij denkt aan de tv-reclame, waarin een jongeman met zijn vingerlange tepels allerlei fratsen uithaalt, er bijvoorbeeld mee langs de spijlen van een hek ratelt. Hij ergert er zich een paar seconden aan dat hij niet meer weet waarvoor de reclamespot wierf. *After shave of kauwgom? Deodorant of badzout?* Werd zijn geheugen slechter of was het al lang zo? Dan keert hij terug naar het stel. *Vormen ze elk de lelijke spiegel waarin de ander een tevredenstellend beeld van zichzelf ziet? Zo ja, zijn ze dan ondanks hun uiterlijk blij met zichzelf en met elkaar?* Gedurende de minuut die hij heeft blijkt daar nog niets van, maar hij schuift de gedachte niet definitief terzijde.

Hij rekent de draagtas met twee flessen lambrusco, twee harde broodjes en honderd gram salami af en slentert terug over het pleintje. Langs de afhaalpizzeria, onder de boog door via de Piazza Navada naar het haventje. Hij gaat op de kademuur zitten met de rug naar de ondergaande zon en spreidt de ingekochte levensmiddelen naast zich uit op de plastic draagtas. Hij draait het ijzerdraadlusje om de hals van de eerste fles los en helpt de champagnekurk met beide duimen te ontsnappen. De kurk buitelt een paar meter voor hem in het water. De knal blijft binnen de perken en gunt hem de tijd om het schuim volledig met zijn mond op te vangen. Na de eerste slok zet hij de fles terug op de draagtas en laat zijn blik over het glinsterende meer en de tegenoverliggende bergruggen glijden, de roze gekleurde wolkenslierten tegen de donkerblauwe avondlucht. *Emilia-Romagna* leest hij dan op de fles. *Daar ligt de oorsprong van de lambrusco*, meent hij zich te herinneren. Hij mist voor een ogenblik zijn zorgenvolle gedachten. Geholpen door de slok lijkt hem het leven zelfs even van schoonheid doordrongen, alsof er een fris briesje door zijn brein waait. Voedingsbodem voor bevrijdende gedachten: *Waarom ging ik er even van uit dat lelijkheid iets moois zou moeten compenseren?* Hij vraagt zich vervolgens af of andersom uiterlijke schoonheid verdorvenheid zou moeten compenseren, of ledigheid (de vrouw met het prachtige lichaam in de Geraldinis?). *Als er een reden zou zijn voor het een, dan ook voor het ander; de som van innerlijke en uiterlijke schoonheid zou bijvoorbeeld constant kunnen zijn. Of het product ervan.* En terwijl hij beseft dat deze gedachten hem bij wijze van uitzondering niet belasten, hem zelfs een vleugje vreugde van herkenning verschaffen en uitzicht bieden op een partijtje onbelast denken, ziet hij een dode vis in het water drijven. En dan een schooltje vissen die traag aan het oppervlak scharrelen; hun rugvinnen steken net iets boven het water uit. *Waarom?* vraagt hij zich af. *Is de waterkwaliteit in de haven al zo slecht, dat de vissen onder zuurstofgebrek lijden? De aanhoudende droogte? Het te sterk groeiende toerisme? De niet te*

stoppen klimaatverandering? Of vinden de levende vissen simpelweg hun voer aan het oppervlak en is de dode vis het slachtoffer van een slordige sportvisser en dus een niets betekenende uitzondering?

Hij legt het broodje dat hij net in tweeën heeft gebroken terug op de draagtas en neemt nog snel een slok uit de fles om zijn positieve gevoel en gedachten te redden. En het lijkt te lukken. Zijn blik weer op de zomerse avondkleuring van het meer, de bergen en de lucht, stelt hij de gewaagde hypothese *de som van mooi en lelijk in elke mens is constant en gelijk* en neemt de aanloop om die vervolgens met gedachte-experimenten te toetsen; een heuvel op zijn weg, een vrijblijvende uitdaging om die te beklimmen en vanaf de top het veelbelovende achterland te overzien.

Maar dan stort zijn bouwwerk in, nog voordat het fundament is gelegd. *Allemaal onzin*, denkt hij, *een krankzinnige generalisatie. Kinderschender Marc Dutroux en zijn klanten, die innerlijk afgrijselijke monsters zijn, kunnen onmogelijk voldoende uiterlijke schoonheid opbrengen om in de som of het product gelijk te komen met bijvoorbeeld moeder Teresa; die kon zó lelijk niet zijn!* Hij glimlacht bij die gedachte en spint nog even door, terwijl hij de fles weer aan zijn mond zet*: Een machtsverheffing! Innerlijke schoonheid tot de macht uiterlijke schoonheid. Als Dutroux' innerlijke schoonheid minder dan één is, wordt het geheel slechter naarmate hij knapper wordt… Zag hij er de laatste keer op tv niet minder lelijk uit dan tijdens zijn proces? De schoft is reddeloos verloren! God straft!* Zijn glimlach verdiept zich voor een moment om daarna weg te ebben.

Terwijl hij op het tweede halve broodje kauwt, zet hij zich alweer schrap voor de dwangmatige gedachten die gauw bezit van zijn hersenen zullen nemen. Hij besluit, de tweede fles thuis in zijn mansarde te openen, pakt het overgebleven broodje en de rest van de salami in de draagtas en staat op. Het kost hem moeite; zijn gewrichten zijn pijnlijk na de korte zit op het graniet van de havenmuur. *Even rechtop staan en de pijn laten wegzakken.* Zijn blik op de kleurig verlichte boulevard, waar de eerste avondtoeristen zoeken naar een mooi tafeltje en spieden op de menukaarten voor het avondeten. Een kelner probeert een jong paartje te vangen voor zijn lasagne.

De wereld ademt hier nog steeds de sfeer waaraan hij in zijn jeugd zo verknocht was. De dagen in het miraculeuze licht dat Marzari op de smalle graad tussen kunst en kitsch treffend op zijn doeken kon vastleggen, het karaktervolle azuur van het meer, de bergen aan de overkant, 's zomers overdag gehuld in een zwakke sluier van warme nevel en 's nachts de donkere coulissen achter de twinkelende lichtjes. Het duizendstemmige geratel van de krekels in bomen, struiken en grassen, de groenig gloeiende vuurvliegjes. Het maakt niet uit dat de vingers van de promenadezangers niet meer de snaren van gitaren en de toetsen van accordeons bespelen maar de knoppen van digitale samplers, kastjes met een heel orkest erin; hun intentie is dezelfde gebleven.

De pijn is weggeëbd. Hij slentert naar de boulevard langs het bord met de vertrektijden van de verschillende veerboten en probeert zich terug te verplaatsen naar de dagen en de avonden vol gelukzaligheid die hij hier veel zomers heeft doorgebracht. Maar dat lukt niet. In het gevecht tegen de opborrelende gedachten (*pestgedachten* noemt hij ze) - zet hij Wrochtel in. Wrochtel heeft geen lichaam, ze is mooi noch lelijk, aantrekkelijk noch afstotend, ze is een vertrouwd gewrocht. Ze neemt zijn arm en nodigt hem met een lieve blik uit: "Kom schat, laten we nog even een wandelingetje langs het meer maken; mensjes kijken en genieten van de sterrenhemel en het water. We lopen daarna door het stadje terug naar huis. Langs Antonio, want we moeten nog wat spullen voor het ontbijt inslaan."

En hij volgt haar. Ze begrijpt hem zonder uitleg. Ze houdt hem staande bij het zwanenpaar dat vlak langs de oever op de kabbelende golfjes heen en weer peddelt in de hoop op wat broodkruimels van de eettafeltjes in de rij aan het water. Ze zwijgt even. De eerste pestgedachte borrelt al weer in hem op: *Zwanen, watervogels, de Aziatische vogelgriep, virus H5N1, Vietnam, Thailand, Indonesië, Noord-Duitsland, Italië. Het water in het meer, waarin ik elke dag een duik neem is vrij warm. Een voedingsbodem bij uitstek voor de gevaarlijke ziekte?*

"Zullen we morgen een boot huren en een tochtje naar de overkant maken?" zegt ze.

Over het grote meer richting westen, open water en blauwe lucht, vluchtruimte te over, denkt hij en ontspant zich voor een ogenblik.

"Lijkt me een goed idee. Laten we dat maar eens gaan doen."

Ze wandelen verder, arm in arm tot vlak onder de tafelberg met de verlichte Madonna die op hen en het stadje neerziet. Dan slaan ze af, terug naar het inmiddels avonddrukke centrum. *Io sono il pane vivo, disceso dal cielo (Ik ben het levende brood dat uit de hemel is neergedaald.),* verkondigt een levensgroot plakkaat onder een stralend Christusgezicht op de blinde gevel van het kerkje tegen de stadsmuur. *Als Jezus echt zo'n knappe jongeling is geweest als hier wordt voorgesteld…,* hij maakt die gedachte niet af als het uiterlijk van de Belgische kinderschender in een hoekje oplicht. *Machtsverheffing…*

Wrochtel weet dat hij even binnen wil kijken en duwt hem zacht het schemerige portaal in. Op de derde rij banken vanaf het kleine altaar zitten vier gesluierde vrouwen geknield, met hun ellebogen zwaar steunend op de leuning en hun handen strak ineen gevouwen, de ogen gesloten, de knokkels wit. Een van de vier prevelt telkens een gebedje, iets met *Santa Maria, Gesù en Giuseppe* en de anderen murmelen een tweede strofe als echo.

Hij is gaan zitten op een hoekje van de achterste bank en wil wachten tot de boetedoening voorbij is; *tot er een voldoende groot stukje van de erfzonde met de prevelementen is afgekocht om een wens in vervulling te doen gaan. De genezing van een zieke in de familie of zo*. Maar ze weten van geen ophouden. Hij heeft al tot acht geteld als hij merkt dat Wrochtel hem aankijkt en met haar

blikken uitnodigt om maar te vertrekken. Ze staat op en gaat hem voor naar het portaal. Hij volgt haar, kijkt nog eens opzij naar de tientallen brandende kaarsenstompjes die de heilige moeder met een langzaam aangroeiend laagje vettig roet patineren. *Hoe vaak zou ze ontroet worden, de Onbevlekte? De schoorsteenveger zal er wel niet aan te pas komen,* denkt hij met een glimlach en het wat ongemakkelijke gevoel, dat hem bij het lezen van *il pane vivo* ook al had overvallen.

Ze blijven even hangen bij de winkel met duizend leren tassen. Het lijkt wel of het leer hier fijner ruikt dan in Nederland. Deze geur is sinds zijn jeugd een van de kenmerken van het zuiden. Italië, Frankrijk, Griekenland. Wrochtel pakt een exemplaar van een plank en wentelt het in haar handen, haar armen ver gestrekt (ze heeft haar bril niet op). Dan steekt ze een arm onder de draagriem en hangt de tas over haar schouder.

"Hoe vind je hem?"

"Mooi, staat je goed. Koop hem maar."

"Nee, hij is niet bepaald goedkoop en misschien vind ik nog iets beters. Ik kijk nog wel verder."

Ze zet de tas terug en slaat haar arm om zijn middel, hij zijn arm om haar schouder (Zij is een kop kleiner). Slalommend tussen de mensenmenigte vervolgen ze hun weg in de smalle kleurrijk verlichte winkelstraat met dezelfde kitsch als weleer, langs de tafeltjes van de restaurants die in een smalle rij tegen de gevels gedrukt staan, richting Antonio. Nog even bij de bakker aan voor een brood. Wrochtel stuurt hem met de nauwelijks merkbare druk van haar arm het straatje in. *Il professore. Helemaal geen bakkerstype (wat dat ook moge zijn), jaar of zestig, groot, slank, wijze blik met bril en sluik grijs haar. Vriendelijk, maar afgemeten. Waar ken ik hem toch van?*

Zijn vierdehandse en Italiaans gekreukte Cinquecento wacht buiten het stadje langs de licht stijgende weg die verderop over de flank van de donkere heuvel slingert. Hier en daar een huis en nog wat lichtjes. Voor de honderdste keer stoot hij zijn hoofd bij het instappen. (De eerste fles lambrusco ontneemt hem dat kleine beetje extra voorzichtigheid.) Als een sardientje in een blik. Maar iets ruimers kan hij zich niet permitteren. Zoeken naar het contactslot in het duister omdat het binnenlampje dood is. De motor begint te pruttelen met scherpe accenten als gevolg van de doorgeroeste uitlaat. (Uitlaten roesten in dit land minder snel dan in Nederland en het duurt langer voordat er zich iemand aan stoort.) Hij besluit de heuvel over te rijden en de stijging naar Costermano te nemen om even te genieten van het prachtige uitzicht in een van de haarspeldbochten voordat het meer definitief aan het oog onttrokken wordt. Hij parkeert op de steile inrit van een huis, onder een zwak verlichte veranda op de eerste verdieping. Conversatie, bestek en servies, mediterrane keukengeuren. Ver voor hem in de diepte ligt het donkere meer met hier en daar een lichtje; bakens op uitgezette visnetten die bij dageraad worden binnengehaald. Helemaal

vooraan kan hij nog net de eerste huizenrijen van het stadje zien; aan de overkant de lichten van Manerba en Moniga; zo nu en dan het verre oplichten van een stel koplampen die bergafwaarts komen en voor een goede seconde in zijn richting priemen. Vijftien kilometer van hem verwijderd.

Een zwaar proestende vrachtwagen nadert van bovenaf, remt sissend en piepend af in de scherpe bochten en laat na passeren een geur van dieselwalm en hete remmen achter. Stank en lawaai ergeren hem, maar verhinderen nu nieuwe pestgedachten. En als het geluid van de vrachtwagen wegsterft, zuigt hij de sfeer van het uitzicht op en mengt die met herinneringen. De dagen toen alles nog vanzelfsprekend was, de vreugden en de zorgen. Eenvoudige lijnen waarlangs het leven liep, lang niet altijd recht, maar steeds met een min of meer voorspelbaar eindpunt en een nieuw begin. De lijnen van vertrouwen en zekerheid, de onmisbare ingrediënten van een tevreden bestaan. Denken voor zijn plezier. Elke ochtend opnieuw schone sokken en geluchte kleren over de stoel op zijn kamertje, een boterham met pindakaas, gesmeerd en wel op het ontbijtbord, kopje warme thee met melk ernaast. Een boterhamzakje met inhoud voor in de pauze en een vriendelijk, bezorgd woord van zijn moeder. Vader, het wereldse gezag en Onze-Lieve-Heer regelden tot op zekere hoogte het overige. De wereld was simpel: goed en kwaad zonder al te veel nuances; katholieken en protestanten of erger nog.

2

De vrachtwagen voor hem heeft waarschijnlijk een hoeveelheid grind verloren in de laagste haarspeldbocht. De lichtheid en de kleine wielmaat van het autootje laten het een reeks gevaarlijke dribbelpasjes maken over de steenslag. De adrenaline die voor luttele seconden de lambrusco verdrijft zet hem en het vehikel op een centimeter van de linkerberm stil. Een tegenligger verricht acrobatische toeren om hem met een noodmanoeuvre te ontwijken. Klaarwakker is hij, hoort desondanks het woedende geclaxonneer achter hem niet en rolt haastig terug naar het stadje beneden. Hij slaat op de oeverweg af naar Torrento, waar hij een kleine bovenwoning heeft gehuurd van een Duitser. De eigenaar bewoont zelf gedurende de zomermaanden de onderste verdieping van het gerestaureerde oude huis in het steile straatje, dat amper breed genoeg is voor zijn Fiatje (sinds de eerste dag daar zonder rechter zijspiegel). *Via Montagna*.

Hij rijdt noordwaarts over de oeverweg, het meer links naast hem. Achter de bergen aan de overkant weerlicht het op meerdere plaatsen. Vaak betekent dat niets, maar van tijd tot tijd komt er toch een bui over het meer zetten. Het kan

dan behoorlijk spoken. Menige keer hadden ze tijdens vakanties vroeger te nauwer nood hun tent overeind en de belangrijkste spullen droog kunnen houden onder felle rukwinden en stortregens, terwijl donder, bliksem en hagel de wereld in een inferno veranderden.

In een klein gehucht kan hij nog net op tijd remmen voor een kelner, die vanuit een restaurant oversteekt om de gasten op het terras aan het meer te bedienen. Het is hem al eerder overkomen, hoewel er een duidelijke zebra op het wegdek was geschilderd, meerdere straatlantaarns voor het nodige licht zorgden en een bord aan de maximum snelheid herinnerde. Gelukkig is de weg niet nat, want anders zou het wagentje onbestuurbaar zijn geworden.

In het minuscule dorpscentrum rond het haventje is het gezellig druk. Zondagavond. Behalve de buitenlandse toeristen bevolken dan ook de Italiaanse dagjesmensen uit de omgeving de terrassen. Er ligt een groot motorjacht aangemeerd op een plaats waar dat niet is toegestaan. Op het terras er tegenover is een opzichtig uitgedost gezelschap neergestreken - zonder twijfel de eigenaren van het jacht met de nodige aanhang. Hij wil, nadat hij zijn autootje bij de woning boven in het dorp heeft geparkeerd en zijn boodschappen uitgeladen, nog even langs de kade en over de pier slenteren om een graantje van de gezelligheid mee te pikken. Samen met Wrochtel.

Hij bereikt de krappe, donkere parkeerplaats net voorbij zijn woning zonder een van de huismuren in het donkere steegje te hebben geraakt. En hij klopt af, dat de pestgedachten hem al even niet lastigvallen. *Dadelijk met Wrochtel een rondje dorp en voor het slapengaan de overgebleven fles.*

Het is zoeken naar het sleutelgat in het duister, maar na enig gepruts slaagt hij erin, de sleutel in het cilinderslot te krijgen. Het omdraaien gaat zwaarder dan anders. Het voelt anders aan. De deur gaat toch open en hij drukt op het lichtknopje. Maar het lampje boven het kleine bordes boven aan de steile trap blijft uit. Zonder er veel meer bij te denken dan *Italiaans vakwerk*, klimt hij op de tast naar boven. Door het kleine raampje boven in de muur dwarrelt net genoeg maanlicht naar binnen om het sleutelgat in de deur van zijn woning zichtbaar te maken. Die laat zich soepel openen met de grote binnensleutel. Ook het licht in het kleine halletje weigert dienst. *Er is vast een zekering doorgebrand of iets dergelijks,* denkt hij. Hij draait zich om en stapt terug op het bordes. *Daar ergens in de muur moet een deurtje zitten met erachter het zekeringenpaneel en de elektriciteitsmeter.* De huiseigenaar heeft hem er bij de bezichtiging van de woning op gewezen, herinnert hij zich. Zijn ogen zijn nu voldoende aan het duister gewend. Hij ziet twee zekeringen. De beide schakelhendeltjes staan omlaag en hij klikt ze op goed geluk omhoog. De lampen op het bordes en in het halletje gaan aan. *Niets aan de hand dus, misschien de elektrische boiler of een lamp die niet helemaal in orde is.*

Terwijl hij de deur naar de woonkamer openduwt, ziet hij in zijn rechterooghoek dat de deur naar de kleine slaapkamer dicht is. Hij laat hem

altijd openstaan voor de ventilatie van de wat bedompte ruimte. Pas wanneer hij de woonkamer instapt, bekruipt hem het gevoel, dat er iemand binnen is geweest. Een vreemde, iemand die kennelijk niet op rooftocht uit is geweest, want alles staat keurig op zijn plaats - zo lijkt het tenminste. Ook in de kleine doucheruimte en de slaapkamer kan hij niets buitengewoons ontdekken. *Maar waarom zou iemand die bij mij iets zoekt de stroom uitschakelen?* vraagt hij zich vervolgens af. Hij kan er niets op bedenken en stelt zichzelf daarmee gerust, zet de boodschappen op het kleine aanrecht en verlaat de woning. Het licht binnen laat hij branden. *Waarom doe ik dat eigenlijk?* vraagt hij zich even later af en probeert nog eens met de voordeursleutel te voelen of hij zich met betrekking tot het slot niet heeft vergist. Het gaat niet echt soepel, maar ook weer niet overdreven zwaar. *Ik zie spoken*, besluit hij en wandelt het steile steegje uit naar de haven, stevig gearmd met Wrochtel om te voorkomen dat hij nog eens over de gladde en onregelmatig gelegde kinderkopjes struikelt en valt. Zijn knie is nog niet helemaal hersteld van de struikelpartij een week geleden.

Hij steekt, voor het leven links en rechts spiedend naar onoplettende en snelle automobilisten, de altijd drukke oeverweg over, voor een ogenblik zonder Wrochtel. Aan de overkant op de kade neemt ze zijn hand en trekt hem naar de pier. Ze nemen plaats op de nog warme granieten kaderand en laten hun benen boven het glanzende wateroppervlak bengelen, waarin de lichtjes van de tegenoverliggende restaurantjes weerspiegelen. Ze maakt hem attent op een zoetwaterkreeft die onder hen probeert een richel op te klimmen. Telkens als het dier er bijna bovenop is, tuimelt het achterover terug. Had Wrochtel kunnen weten, in wat voor overpeinzingen hij bij het aanschouwen van dit miniatuurtoneeltje mogelijk gevangen zou raken? In welke gelijkenis verwikkeld? Hij wil vlug opstaan en verder lopen, maar zij houdt zijn arm vast en dwingt hem te blijven zitten.

“Kijk eens, hij komt steeds iets verder. Zie je dat? Hij redt het wel als hij een beetje volhoudt.”

Hij knikt. Ze had het bij het goede eind: na vier pogingen bereikt het dier de kleine verhoging tussen de waterplanten. En ook hij heeft het gered; dankzij Wrochtels volharding ontsnapt aan een zwaarmoedige pestgedachte.

Ze staan op, hij wat moeizaam, maar geholpen door Wrochtel. Ze benut het moment dat hij nodig heeft voor het laten zakken van de pijn om hem te wijzen op de maansikkel boven de oostelijke bergrug en de Grote Beer hoog boven hen. Wrochtels blikken zijn vaak vol verwondering op de verte gericht, omhoog en in de diepte. Heel anders dan Anna vroeger, die zich eerder op de etalages van de winkels en op de grond vlak voor haar eigen en hun voeten concentreerde, de kinderen voortdurend waarschuwde: “Kijk uit, daar ligt viezigheid, trap er niet in!” Haar aandacht was vrijwel geheel gericht op het omzeilen van materiële bedreigingen, in een steeds kleiner wordend wereldje, een concentratie van krasjes op het parket, vlekjes in de gordijnen en poep onder de schoenen tot de kritieke massa van een zwart gat dat alle energie en creativiteit van haar eigen en

zijn omgeving opslokte. Dat hij zelf deel van die massa was, wilde niet tot hem doordringen.

Ze slenteren gearmd naar het boeken- en tijdschriftenwinkeltje. Niet om iets te kopen, maar voor de krantenkoppen en een snelle blik op wat bladzijden in Nederlandse, Duitse en Engelse tijdschriften; Franse alleen als die er uitdrukkelijk om vragen, want in Frans zijn ze beiden geen uitblinkers.

Puinhopen en verminkte lichamen, zwaargewonden in full color. Onschuldige kinderen lichamelijk en geestelijk gepijnigd, voor hun leven getekend, *als* ze het al overleven. *Wie draagt de schuld*? Hij *moet* het weten. Zijn verdriet kan dan misschien worden omgevormd in haat en wraakgevoelens die veel gemakkelijker te dragen zijn dan medelijden (in de waarste zin van het woord) en relativering. Was hij hier maar niet binnengestapt. Hij weet dat hij deze vraag nooit echt zal oplossen, maar hij moet.

Hesbollah commando's doden zeven Israëlische soldaten en ontvoeren er twee naar Libanon. Olmert stelt de Libanese regering aansprakelijk en vat de actie op als een oorlogsverklaring, leest hij. *De pleuris is uitgebroken. Weer bombardementen op Hesbollahstellingen te midden van de burgerbevolking. Duizenden doden, ook kinderen. Wat een smeerlappen. Wie? Waarom? De Israëli's? De Hesbollah? Wie is er begonnen? De joden, na 2000 jaar diaspora en de verschrikkelijke holocaust niet getolereerd in het hun door de VN toegewezen stukje Israël? De Palestijnen, verdreven uit hun vaderland en rangerend op de laagste sociale niveaus? Misschien toch de Israëli's, die de betere lobby bij de Amerikaanse en daarmee de westerse pers hebben?*

De orthodoxen op beide fronten, die tot geen enkel compromis bereid zijn, besluit hij, snakkend naar een rustpunt. *De mens (en ik vorm daarop geen uitzondering) is zo licht ontvlambaar, zo gauw bereid om partij te kiezen, zo geneigd tot opportunistische keuzes*. Hij denkt aan de jaren met Anna, hun wederzijds onbegrip, de vrienden en kennissen die het voor de ene of de andere partij opnamen. De weg van de minste weerstand. Zachte heelmeesters aan het begin. Tendentieuze dromen als beeldvorming voor zijn tegenstanders. De *Telegraaf* of de *Bildzeitung* of een van de vele kleurige roddel- en opinietijdschriften moeten hem redden.

REVIVAL BEJAARDEN, seks weer normaal op leeftijd. Een verhaal over oudjes die het met tachtig nog doen en belijden, over de comeback van oude popsterren (geïllustreerd met een grote foto van de rimpelige, maar nog steeds oeverloze grijns van Mick Jagger), een leeftijdloze generatie. *Zouden die oudjes dat zelf ook zo ervaren?* vraagt hij zich af. Voorbeelden van oudere vrouwen die met trots hun plooien presenteren en reclame maken voor antirimpelmiddeltjes; opa vlak voor de daad gefotografeerd met lang gelaten grijze haarkrans en gekromde rug, nog net te onderscheiden zijn iets erecterend wormpje onder het afdak van de verzwakte buikspieren. *Leeftijdloos? Kwestie van de juiste spiegel…*

Maar de verminkte kinderen zijn voor even van het beeld verdwenen en hij wandelt de kade weer op. Wrochtel ontdekt een vrij tafeltje en loodst hem erheen voor een cappuccino. Met de rug naar de muur van het restaurantje, vóór hen een rij rode rotsblokken die de kade tegen al te opdringerige golven beschermt. Daar bovenuit een breed panorama van het nachtelijke meer, zo nu en dan onderbroken door de silhouetten van voorbijgangers.

3

Hij ervaart het al nauwelijks meer als storend dat de sleutel nu meer weerstand biedt dan vroeger. *Een beetje grafietpoeder, als ik er in de stad toevallig aan denk*. De lampen boven aan de trap en in het kleine halletje gaan gewoon branden als hij de schakelaars bedient. Na een korte koele douche stapt hij in zijn bed. Om te voorkomen dat nieuwe pestgedachten zijn inslapen verhinderen, zet hij zijn leesbril op en pakt hij het boek op dat hem een poosje naar het Argentinië van een eeuw geleden zal verplaatsen, naar een viermaster met zijn bijzondere passagiers daar voor de kust. In *De hydrograaf* van Allard Schröder wordt een wetenschappelijk medewerker van een oceanografisch instituut in Hamburg tot leven gebracht, die ontdekt dat het leven hem als zand door de vingers loopt; zin- en vreugdeloos. De reis met als oorspronkelijk doel wetenschappelijk onderzoek van de golfvormen op de oceaan brengt de grote en fatale ommekeer in de persoon van een geheimzinnige Nederlandse wereldreizigster.

Hij slaat het boek open op de plaats waar hij de vorige avond een hoekje van een bladzijde heeft omgevouwen. Er valt een kaartje uit, een bladwijzer die hij niet eerder heeft opgemerkt. Hij steekt hem zonder er acht op te slaan een paar bladzijden verderop in het boek.

M. heet ze voorlopig, haar werkelijke naam is nog niet bekend. Dat ze een *zij* is en blond, is hij net te weten gekomen. In het windstiltegebied rond de evenaar heeft de hydrograaf vanuit de sloep die hij heeft laten uitzetten een glimp van haar aan dek weten op te vangen. Als hij terug aan boord komt is ze alweer verdwenen. Haar hut grenst aan die van hem en hij legt geregeld zijn oor te luister tegen de scheidingswand zonder daar wijzer van te worden. Samen met de twee andere passagiers probeert hij het raadsel op te lossen.

Tegen zes uur wordt hij wakker. Het is licht in het kamertje. Hij heeft de avond tevoren vergeten om het luik van het enige raam te sluiten. Maar hij moet er toch uit: zijn blaas staat - zoals gebruikelijk 's ochtends vroeg - op barsten. Zijn tong

en lippen zijn droog door de lambrusco. Ook de gordijnen voor het brede balkonraam in de woonkamer zijn open gebleven. Het veelbelovende ochtendlicht schijnt op de struiken en de bomen van de tegenoverliggende berghelling terwijl de lage kam links nog niet meer is dan een donkere contour.

Hij neemt plaats op de goedkope plastic bril die bij die gelegenheid licht kreunt. Hij doet alleen nog maar *zitplassen*. Hij ziet dat niet meer als een stukje gedwongen verlies van mannelijkheid maar als praktisch, vrij handelen. Plassen zonder spetters is - naar hem is gebleken ook voor de meeste andere mannen - nauwelijks mogelijk en hij heeft een hekel aan een stinkend toilet en schoonmaken. Dit is een van de weinige huisregeltjes die hij na Anna in stand heeft gehouden.

Zijn hoofd op zijn gespreide vingers steunend, de ellebogen op de knieën, ziet hij de bladwijzer in *De hydrograaf* weer voor zich. Hij weet plotseling zeker dat het kaartje niet eerder in het boek heeft gelegen. Snel hijst hij zijn broek op en haalt het boek. Het kaartje vertoont een gestileerd kruis met rechts eronder de letters *CSCB*; *Congregazione Segreto* in minuscule lettertjes op een van de korte zijden en verder niets.

Hij kruipt weer in bed en probeert het raadsel te vergeten, maar zonder succes. *Geheime Congregatie*. Hoe meer hij peinst, hoe overtuigder hij ervan raakt dat het kaartje nooit eerder in het boek heeft gezeten. Na een kwartier staat hij op. Het belooft weliswaar een stralende dag te worden - het genieten in deze omgeving meer dan waard - maar de zorgen beginnen zich al weer op te stapelen en laten hem geen rust meer. Hij heeft al langer dan drie weken niets meer van de kinderen gehoord. Heeft Anna het toch voor elkaar gekregen om hem in een geloofwaardig kwaad daglicht te stellen? Hij heeft zelf maar twee keer een poging ondernomen om ze te bellen, maar geen gehoor gekregen. Misschien is dat als desinteresse opgevat. Hij neemt zich voor, deze ochtend of later op de dag rond etenstijd te bellen.

In financieel opzicht heeft hij alles optimaal voor ze geregeld; voor zichzelf maar net genoeg om rond te komen. De laatste dagen van zijn eerste maand hier had hij moeten kiezen tussen benzine en brood. Serieus had hij overwogen om een deal te sluiten met de Afrikanen, die hier nep-Rolexen aan de toeristen verkopen. *Ze zijn oud genoeg om voor zichzelf te zorgen en niet de armsten onder de medestudenten. Zou Edith zo verstandig zijn als ik - wellicht uit opportunisme - heb aangenomen? Ze kan zo vreselijk naïef zijn. Laat haar alsjeblieft niet in een of andere val lopen. De wereld is vol van bedreigingen. Hebben wij niet te veel voor haar geregeld? Haar niet teveel afgeschermd van de wereld?*

Tegen half zeven loopt hij de Via Montagna uit om de hoofdstraat over te steken. Hij snuift de geur van versgebakken brood op en zijn maag meldt zich, maar de bakkerswinkel is nog gesloten. *Over een half uur haal ik een paar verse broodjes en wat salami.* Hij daalt het korte trapje naar het smalle stenige strand

af. Naast hem het ruisende, rinkelende geluid van de elektrische pomp die hier in een keldertje meerwater door dikke buizen oppompt naar de berghellingen en die hem herinnert aan de vakanties van zijn kindertijd. Een openbare drinkwaterleiding was er toen nog niet. Naast de afvoerbuis van de campingtoiletten lag de verswaterbuis, waardoor een pomp dag en nacht water uit het meer oppompte voor de kranen en de douches. Het moest altijd eerst gekookt worden voor het kon worden gedronken.

Hij loopt in zuidelijke richting het dorpje uit, rechts naast hem in het kraakheldere water de ronde keien uit de laatste ijstijd, iets verder de groenblauwe diepte. Een waterslang kronkelt aan het oppervlak, zijn kop net boven het water uit. Aan de overkant stralen de bergen onder een lichte nevelsluier al volop in het jonge zonlicht. Het uitzicht is zo grandioos blauw en vol van verwachting, dat het hem voor een moment optilt boven zijn zorgen en zijn verdriet over degenen die hier niet meer mogen zijn.

Hij slentert verder langs de plaats waar vroeger vissersboten en netten werden gerepareerd en zoetwatersardientjes op een muur in de zon gedroogd. Waar over een uur of twee honderden jeugdige zeilers hun bootjes zullen optuigen voor een regatta en waar hun ouders, gearriveerd met Landrovers en groter, in afwachting van de scores een kopje espresso zullen drinken aan de moderne bar.

De bejaarde bewoners van de wat verwaarloosde bungalow iets verderop aan het strand zijn al in beweging. Het terras wordt door een vrouw schoongeveegd, terwijl een oude man vanaf een stoel aan een kleine tafel toeziet en haar zo nu en dan aanwijzingen geeft. Naast het huis stroomt een beekje het meer in. Het is maar een armzalig stroompje, maar het klatert zacht en duikt op uit het door de ochtendzon beschenen groen aan het eind van een oude natuurstenen muur. De muur omsluit een binnentuin rond een oude en ogenschijnlijk eveneens verwaarloosde villa. Een eeuwenoude boom met een voor hem onbekende bladvorm vooraan op de hoek van de tuinmuur vormt een reusachtige parasol. Een houten toegangspoort staat open en biedt een blik op de koele, rommelige binnenplaats. Er staat een tuinbank aan de rand van het smalle strand, onder de boom. Een jongere vrouw daalt van de stenen trap tegen de gevel af naar de binnenplaats. Ze torst een emmer water en een gieter mee. Hun ogen ontmoeten elkaar een moment en wenden zich dan met de zwakke groet van een hoofdknikje af. Hij hervat zijn wandeling en loopt de villa voorbij, kijkt zonder te weten waarom nog eens schielijk om en ziet de vrouw de emmer neerzetten bij een bloemenperkje te midden van het vergeelde grasveld aan de zuidzijde van het gebouw. *Ze mag niet zien, dat ik alweer nieuwsgierig sta te loeren. Dat is ongepast. Ze zou er wat van kunnen denken*.

Hij stapt nu wat steviger door langs een keurig onderhouden olijfgaard in de richting van het terras *con vista lago* van een klein hotelletje. Steeds de nog jonge dag boven het prachtig blauwe meer en de zonbeschenen bergen aan de overkant. In de verte de geluiden van de eerste motorbootjes die het kabbelen van het water nog niet overstemmen. De boven de bergrug uit stijgende zon

verovert stukje bij beetje het schaduwgebied op het strand.

Verderop is wat rumoer rond een grote speedboot die blijkbaar vastzit op de keien. Drie mannen en een vrouw met een fototoestel met hun handen in het haar. Hij gaat op een grote kei in de schaduw zitten en slaat het gebeuren gade.

Hij is zijn honger al vergeten, als er eindelijk een sleepboot aan komt tuffen, die de klus na veel halsbrekende toeren uiteindelijk klaart. Het gezelschap gaat aan boord en scheurt met veel kabaal weg richting noordwest.

De eerste zonaanbidders hebben hun plaatsje aan het water ingenomen en het verkeer op de oeverweg zoemt op volle kracht. *Terug naar het dorp, naar de bakker nu. Broodjes met cervelaat, goedkoper dan salami. En een beetje fruit, een paar vijgen, goed voor het poepen*.

Hij telt in gedachten nog eens zijn saldo na. *Het wordt tijd, dat de maand ten einde loopt*.

Theo wil bij het passeren van de villa niet meer nieuwsgierig de tuin in kijken, maar zijn ogen zoeken automatisch de vrouw met de gieter. Ze is nergens te bekennen. Achter het begoten bloemperkje staat een houten tafel met een lange tuinbank tegen de huismuur. Twee oude vrouwtjes zitten er boontjes te pellen. Een grote pot tussen hen in en een groen geëmailleerde schaal op de tafel. Op de bank onder de boom zit nu ook een oudere vrouw. Goed gekleed en gekapt. Ze heeft iets deftigs, kijkt in zijn richting. Hun ogen ontmoeten elkaar. *Alweer betrapt! Ik mag mijn blikken nu niet afwenden, dan lijkt het alsof ik stiekem naar haar liep te loeren. Maar haar nog lang aanstaren zonder te groeten is ook not done.* Ik loop iets in haar richting en op een paar meter van haar vandaan groet ik vriendelijk.

"Buon giorno, signora!"

"Buon giorno!" reageert ze met een charmante glimlach.

"Bel vista," complimenteert hij haar met haar plaatsje, terwijl hij met zijn arm een wijds gebaar maakt in de richting van het water. Ze knikt instemmend en hij steekt bij wijze van afscheidsgroet zijn hand op.

"Arrivederchi!"

Pas honderd meter verder bedenkt hij, haar al eens ergens te hebben gezien. En de jongere vrouw met de gieter ook. *Haar dochter?*

En hij begint te piekeren. Hoe langer, hoe zekerder hij ervan is, maar hij kan ze nergens thuisbrengen; zeker niet in dit land, waar hij nog maar zo kort vertoeft. *Pijnlijk; zo vaak loop ik iemand tegen het lijf die mij kent en die ik niet kan thuisbrengen. Maar hier? Misschien vroeger tijdens een vakantie*. En hij wroet in zijn geheugen, maar herinnert zich geen persoonlijke kennismakingen anders dan met eigenaressen en personeel van vakantiehuisjes, hotels en restaurants in deze streek. Nederland doet niet ter zake, dat is te ver weg en als hij er al Italianen had leren kennen, dan wist hij zich die zeker nog te herinneren.

4

Vlak voor het haventje, waar mensen al druk in de weer zijn met het optuigen van hun boten en waar de terrasjes bevolkt raken, zit een witte non op een bank tegen een muurtje, nog net in de schaduw. Het blijkt een bejaarde vrouw. Naast haar een jongere, die haar begeleidster lijkt. De non draagt een dikke bril met een zwart montuur en dikke nylon kousen in gemakkelijke schoenen - de verschrikkelijk degelijke, saaie stappers die zijn moeder ook vaak droeg met steunzolen. *Moe ziet ze eruit, moe van het dragen van een grote last.* Hij voelt, dat zijn denkmachine weer op gang komt, zet zich al schrap om een negatieve wending tegen te werken, keert zijn blik en zijn lichaam af naar het meer. Te laat. *Keek ze wel vermoeid?Of eerder nors? Heeft ze het moeilijk gehad of het anderen moeilijk gemaakt?*

Hij heeft wel eens gelezen over de Magdalenakloosters in Ierland, waarheen *gevallen* vrouwen en meisjes door hun families levenslang werden verbannen. In die concentratiekampen - anders waren ze nauwelijks te noemen - werden meisjes en vrouwen uitgebuit en gedwongen tot levenslange slavenarbeid, meestal in een wasserij. De kloosters werden gerund door de zogenaamde *Zusters van Barmhartigheid.* Als boetedoening voor zonden die ze niet hadden begaan of die door de fanatieke katholicisten als zodanig werden bestempeld werden de vrouwen gevangengezet. *Zelfs meisjes die waren verkracht of er alleen maar aantrekkelijk uitzagen en daarmee de mannen op verkeerde gedachten zouden kunnen brengen. Was het laatste Magdalenastift in Ierland niet pas in 1996 gesloten? Was dit minder erg dan de eerwraak op vrouwen door moslims in de huidige tijd?* Het heeft hem in de houdgreep; hij begint te koken van machteloze woede en haat. *De primitievelingen die weerloze wezens kwellen en vernietigen! Mannen, ondersteund door zoons en zelfs hun vrouwen, moeders, die hun eigen vlees en bloed deze kwellingen laten ondergaan, tot de dood erop volgt - moord, godverdomme!* Het is niet meer te stuiten. Nu duiken weer de beelden op uit een reportage die hij ooit zag over de besnijdenis van Afrikaans meisjes. Het weerloze kindje dat door een stel volwassen mensen tegen de grond wordt gedrukt en dan zonder verdoving op een van de meest pijngevoelige plaatsen van haar lichaampje met een mes gruwelijk verminkt. Verstikte pijn, angst, opsluiting, infecties en vaak de dood. *Hoe kunnen mensen onder de dekmantel van welke religie of cultuur dan ook zo gruwelijk handelen? Worden ze er opgewonden van? Geil? Onze Lieve Heer.* Hij wordt misselijk, had moeten kotsen als zijn maag niet leeg was geweest. En met dat beeld keert hij zich weer om naar het tweetal op de bank. Hij moet het weten, loopt naar hen toe en groet met een geforceerd *buon giorno*, vraagt gebarend, of hij naast hen plaats mag nemen. Op het puntje van de bank.

"Do you speak English?"

"Are you from Germany?" reageert de jongere met een tegenvraag.

"No, from Holland, but I speak German."

"Das ist schön, denn wir kommen aus Südtirol und sprechen Deutsch."

De opening is gemaakt. Hij heeft niet eens gevraagd, of hij hen mocht lastigvallen. De jongere vrouw is uitgesproken hartelijk en de oudere knikt warm vriendelijk. De boze film in zijn hoofd is onderbroken. Zo snel gaat dat. *Deze non doet geen vlieg kwaad*. *Maar de spiegel van de relativiteit*? borrelt het toch nog in hem op, *de slachtoffers hebben daar geen baat bij en hij beschermt de daders wel… Maar toch, in dit geval…* De aanstormende trein van zijn gedachten komt nu vrijwel helemaal tot stilstand als gevolg van de innemendheid van het stel, hun open blikken, die niets negatiefs lijken te kunnen verbergen. *1996, Ierland, niet Italië, niet dit goedigheid uitstralende mensje met haar saaie stappers, haar te ruime bruine nylonkousen over de magere benen en haar grote bril. Geen dader, geen slachtoffer. Ik wil ze leren kennen, misschien nodigen ze me een keertje uit!*

"Woont u in het klooster aan het eind van het dorp?"

Hij kijkt bij deze vraag afwisselend en geïnteresseerd beide vrouwen aan.

"Mijn naam is Gabriella, ik ben haar nichtje," antwoordt de jongere op de vraag die ze in zijn gezicht leest, "mijn tante woont inderdaad in het Santa Maria delle Glorie. En ik woon in Verona. Ik val mijn tante bijna elke week een keertje lastig," plaagt ze en legt daarbij haar hand op die van de oude vrouw. Ze kijken elkaar aan op een manier die geen twijfels aan de echtheid van hun onderlinge genegenheid openlaat.

"En dat vindt ze niet heel erg lastig, zo te zien!" sluit hij aan.

Hij laat zijn blik even afdwalen naar het meer voor hen en wendt zich dan tot de non.

"Ik ben niet gelovig en ken niemand in een klooster, maar ik ben heel erg geïnteresseerd in de beweegredenen van mensen om die weg te gaan. Een roeping?"

Ze glimlacht en zoekt naar een gepast antwoord voor een atheïst.

"Weet u, in mijn jeugd ging zoiets min of meer vanzelf. Groot gezin, gelovige ouders, mijn jongere zussen waren getrouwd of verloofd. Het was eigenlijk vanzelfsprekend: ik werd zuster Anna Maria. En het werd heel erg gewaardeerd door de familie." Ze kijkt hem even ondeugend aan: "En er was geen interessante man zoals u voor me vrij!"

Hij reageert met een brede glimlach, meent te zien dat ze wel meer kwijt wil. Maar ze vraagt hem of hij getrouwd is en misschien kinderen heeft. En hij denkt er vanaf te komen door te zeggen dat zijn kinderen al de deur uit zijn.

"En u bent met uw gezin op vakantie in Italië?"

"Nee, ik ben alleen hier, mijn vrouw is in Nederland."

Hij peinst alweer, verzet zich tegen de drang om zijn onchristelijke scheiding te verdoezelen, want dat is geen basis voor openheid. Ze gaat door: "Is uw vrouw ziek?"

"Nee, ik ben hier een tijdje voor mijn werk," loopt hij dieper de doodlopende steeg in. *Natuurlijk wil ze nu weten wélk werk*. Maar dat vraagt ze tot zijn opluchting niet.

“Het leven in het klooster was niet zo slecht,” hervat ze, alsof hij het tegenovergestelde had geopperd.

“In het begin was het wel eens moeilijk, maar het gaf ook een zekere geborgenheid.”

Hij vraagt naar de dagelijkse gang van zaken en zij vertelt over bidden, werken, vasten, onthouding en exegese, maar ook over vriendschappen en feestdagen en ze weet het beeld dat hij had vooralsnog ten goede te keren. De nicht van een vroegere buurvrouw die ooit in een Nederlands klooster aan een verwaarloosde longontsteking was gestorven verdwijnt naar de achtergrond. Samen met de mooie misbruikte meisjes in de wasserij van een Iers Magdalenastift.

Het was bijzonder leerzaam, hartelijk dank. Hij wil de dames niet langer ophouden, moet boodschappen doen. Ze zullen elkaar de komende tijd nog wel eens ontmoeten.

Hij staat op en wandelt richting bakkerij. Zijn maag knort zo nu en dan. Prettige honger, want zijn pestgedachten blijven achterwege.

“*Otto panini*,” genoeg ook voor de rest van de dag. Het ruikt heerlijk in de winkel naar versgebakken brood en andere lekkernijen. De broodjes zijn knapperig. *Vanavond zal die knapperigheid zijn overgegaan in hard tot taai, maar met een paar plakken worst en geitenkaas wordt het toch een traktatie*.

De eerste twee broodjes werkt hij onderweg naar de winkel van Antonio alvast zonder beleg naar binnen. In de winkel bedenkt hij dat hij bij deze gelegenheid naar de Congregatie had kunnen vragen: *Zuster Anna Maria moet weten wat daar de achtergrond van is. Morgenvroeg? Nee, waarschijnlijk pas over een week, als haar nicht op bezoek is. Misschien haal ik ze nog in als ik snel in de richting van het klooster loop.*

Hij rekent af en neemt de kortste weg, maar van de vrouwen is niets meer te bekennen. Even blijft hij voor de toegangspoort staan en tast met zijn ogen tientallen ramen op de vier verdiepingen af. Hij ziet enkele witte gewaden, maar niet Anna Maria. Het gebouw heeft een zakelijke uitstraling, min of meer modern, *waarschijnlijk niet vroeger dan in de zestiger jaren tegen het oorspronkelijke natuurstenen bouwwerk geplakt,* schat hij.

Aan het andere eind van de smalle, nog overgebleven kloostertuin slaat een hek dicht en stapt iemand in een geparkeerde auto. *Dat is Gabriella,* meent hij te zien. Nog eer hij een pas in haar richting kan maken, rijdt ze in haar rode Fiat Stilo weg. Hij kijkt haar na totdat ze in de bocht en in de luchtspiegelingen boven het inmiddels hete wegdek verdwijnt.

Het is sinds enkele dagen extreem warm. Hij voelt even de druk van de hittegolf op zijn lichaam, besluit de relatieve koelte van zijn appartement op te zoeken en De Hydrograaf ter hand te nemen. Hij wil de komende dagen zo nu en dan langs het klooster wandelen.